

Δύο νέα βιβλία του Εκτορού

Ποιήματα στη συλλογή «Στα πρόσω παχής» και ένα δοκίμιο για τη σχέση ποίησης

Της ΜΑΡΙΑΣ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ Ποεύου

Εκτώρος Κακναβάτος: 1) «Στα πρόσω παχής» (ποίηση). 2) «Βραχέα και Μακρά. Για την ποίηση / γλώσσα και λόγος», Εκδόσεις «Άγρα», 2005.

ΠΟΙΗΣΗ-ΔΟΚΙΜΙΟ

Μια μακριά διαδρομή ποιητικού

λόγου, που ασκήθηκε στις ποιητικές προκλήσεις του υπερρεαλισμού, σφραγίζει η τελευταία ποιητική συλλογή του Εκτώρου Κακναβάτου «Στα πρόσω παχής», αλλά και το ποιητικό δοκίμιό του «Βραχέα και Μακρά. Για την ποίηση / γλώσσα και λόγος», που δίνει το απόσταγμα της ποιητικής του «αγχιβασίας» και του φιλοσοφικού του οράματος για τον κόσμο και την ύπαρξη.

Στο «ουδενός χωρίον

Αν υπερρεαλισμός είναι η υπέρβαση της πραγματικότητας και η δημιουργία μιας υπερπραγματικότητας, όπου κυριαρχούν άλλοι ποιητικοί νόμοι του νοείν και του είναι του κόσμου, θα έλεγα πως η ποίηση του Κακναβάτου αποτελεί περισσότερο μια διάσπαση ολόκληρου του ποιητικού του γίγνεσθαι, έχω από κάθε μορφή ή σχολή, έχω από κάθε έλλογη σημασιολογία. Γιατί έχει φτάσει ο ίδιος στο «ουδενός χωρίον», όπου καμιά ποιητική «παράταξη» δεν τον διεκδικεί πια.

Εκεί, σε εκείνη την επώδυνη θα έλεγα «διάσπαση» του ποιητικού του γίγνεσθαι, στην απόλυτη ελευθερία προσέγγισης του κοσμικού «Χάους», οικοδομεί τη νέα εκφραστική του. Οταν διάβασα την ποίησή του, είπα, δεν μπορώ να γράψω, τόσο απροσπέλαστη μου φάντηκε. Όμως πάταν μια πρόκληση. Να δοκιμάσω την αντοχή της προσωπικής μου δράσης σε ένα ποιητικό σύμπαν διασπασμένο και αιωρούμενο πάνω από τη «Γεωμετρία του κβαντικού Χάους». Δεν είναι τυχαίο που τόσο μιλάει για το «Χάος» και την πιθανή μορφολογία του. «Στην Ησιόδεια εκδοκή του, γράφει, το Χάος ακούγεται σαν ένα διανοπτικό εφεύρωμα που απαντάει στην ανάγκη ύπαρξης ενός σημείου αναφοράς προκειμένου να αναχθεί το γίγνεσθαι σε μια χρονική αφετηρία».

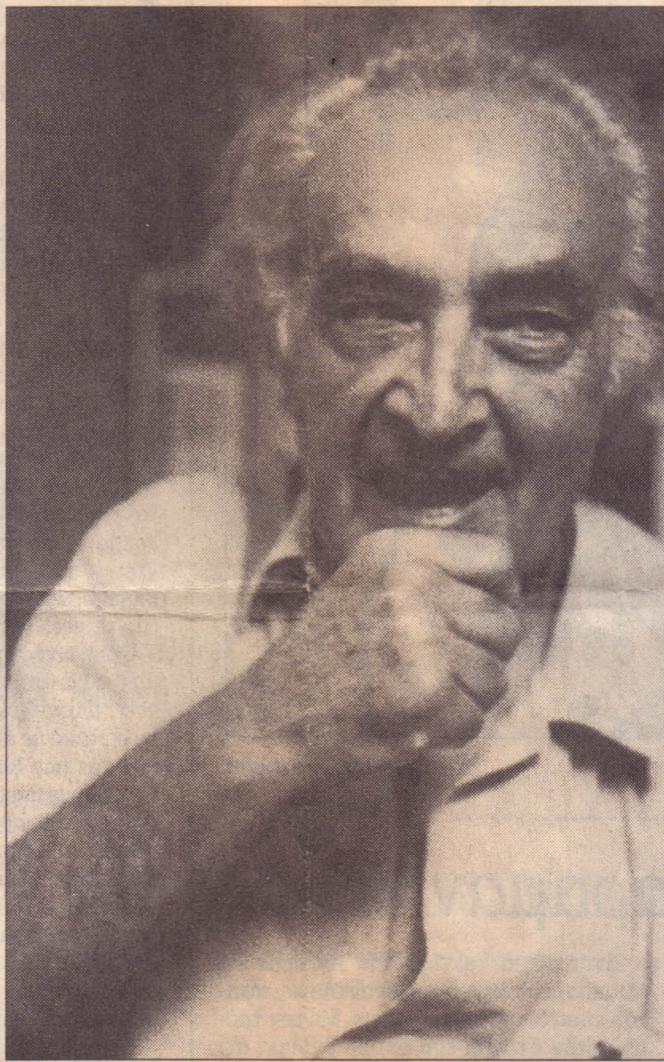
Το Χάος, λοιπόν, είναι το σημείο αναφοράς. Επάνω του οικοδομείται το ποιητικό

του γίγνεσθαι. Και εκεί, στην «χαοτική υπνεμία, κάθε μορφή θα πρέπει να επιστρέψει», γράφει αλλού. Άλλωστε, το Χάος το έδωσε με άπειρες ποιητικές εκδοχές, στη συλλογή του «Χαοτικά», 1997, Αγρα. Και πιστεύω από την πρώτη του ακόμα ποίηση, τη σχεδόν λυρική, η έννοια του γεωμετρίας Χάους αλλά και της κβαντικής διάστασης των πραγμάτων, παιδεύει τη σκέψη του.

Στην παρούσα ποίησή του, αλλά και στην προηγούμενη, «Ακαρεί», 2001, Αγρα, μοιάζει να υπερβαίνει και αυτή τη διεγερμένη γεωμετρία του Χάους. Ή, σαν να έχει διασπασθεί το ίδιο το Χάος, συμπαρασύροντας στη διέγερσή του και τον ίδιο τον ποιητή, έτσι που το ποιητικό του σύμπαν να έχει μεταμορφωθεί σε μια επώδυνη εν-αιώρποση, όπου οι λέξεις πετράδια πολύτιμα, σπάνια, σαν θεμέλιοι λίθοι μιας γλώσσας ακμάζουσας στην αφάνεια της. Οι λέξεις στην παρούσα ποίησή του μοιάζουν σηματωροί ενώσης κατακερματισμένου νομίσματος, μιας αρχέγονης πρώτης ύλης, που σημαίνει το Αδπλο, και που μόνον ψηλαφεί τα ixν της πίσω από το ακατάλληπτο ή το αινιγματικό.

Μεταποίηση

Πιστεύω πως το Αδπλο θέλει να δώσει ο Εκτώρος Κακναβάτος με την παρούσα ποίηση του. Αυτό το μυστηριώδες «Αθέατο», που εξουσίαζε το μέσα και έχω στο ποιητικό γίγνεσθαι των πραγμάτων, καταργώντας όλες τις διάρκειες, τον χρόνο, αλλά και μεταποιώντας χύδην τα κοσμικά υλικά σε ποίηση. Σε παλαιότερη ποιητική συλλογή του, «Η κλίμακα του Λιθού», έγραφε: «ένα θεό μέσα στην πέτρα βρήκα που με γνώριζε / κι άστραφα πλάι του κοπίδι λιθινό». Στην παρούσα ποίησή του, η μεταποίηση του ποιητικού υλικού του έχει μια μεταφυσική διαφάνεια, γιατί ο ίδιος έχει εισχωρήσει στα στεγανά των νό-

Ο ποιητής Εκτώρος Κακναβάτος εξέδωσε πρόσφατα την ποιητική συλλογή «Στα πρόσω παχής» και το ποιητικό δοκίμιο «Βραχέα και μακρά. Για την ποίηση / γλώσσα και λόγος».

μων που συνθέτουν το γίγνεσθαι των κοσμικών στοιχείων. Και με ανατροπές δυσπρόσιτες πασχίζει να δημιουργήσει μια διαλεκτική προσέγγιση. «Η πραγματικότητα είναι ο ορατός, ψηλαφωτός φλοιός του Χάους», γράφει στα «Βραχέα και Μακρά», για να σκεφτούμε ότι ο υπερρεαλισμός της εκφραστικής του πα, η ποιητική υπερ-πραγ-

μάχη παία, εστόρ ζεις τ πει ν στο μ Μισ οαν τ

ΤΡΙΤΗ 2 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2005

ρα Κακναβάτου

ησος, γλώσσας και λόγου

ματικότητα, θα μπορούσε να είναι το Υπερ-Χάος. Με αυτή τη διαλεκτική των κοσμικών στοιχείων και μεταμορφώσεων μαρτυρεί ο Κακναβάτος τις θέσεις του στον κόσμο της «αναμέτρησης με το τερατώδες». Εποιητικοί: «και που δεν σάστισες σαν μέσα στο ψωμί / αντίς πετροχελιδόνο βρήκες το πέδιλο / του αρχάγγελου» ή: «Κι εγώ / στις τσέπες μου όσο γινόταν πιο βαθιά / επιώζα φυσιγγία», μαρτυρούν τον τρόπο της μεταποίησης των κοσμικών υλικών.

Υπερρεαλισμός

Και όμως, παρά την τόσο ερμπτική ποίηση της τελευταίας του συλλογής, βρίσκεις εικόνες ενός καθαρού υπερρεαλισμού, που έχουν την ίδια σαγήνη με παλαιότερες, όπως: «κανένας τους δεν μαρτυρούσε που το σπίτι / κινούσε νύχτα από μόνο του / παίρνοντας το στρατι / για τα κακόφημα άστρα». Κι αλλού: «ξέμεινε πίσω κι έρημο να αλυχτά / το κόκαλο του σκοταδιού».

Εποιητικός, καταμεσοής σε αυτό το κοσμικό Χάος, που ταυτίστηκε με το ποιητικό του σύμπαν, μπορεί να έχει ένα όραμα αχρονικό των πραγμάτων. Και μέσα από μοναχικές λέξεις ή ημιτελείς στίχους να συνθέτει την ιστορία της ύπαρξης. Ο ίδιος παραθέτει κάπου τον γνωστό στίχο του τραγουδιού «χρυσοπράσινο φύλλο ριγμένο στη θάλασσα». Με έναν ίδιο τρόπο, ριγμένες οι λέξεις του ξετυλίγουν την ιστορία τους, «κυνηγώντας / στα φαράγγια του Καλλιδρομού την αλαφιασμένη / πηχώ», γράφει και μας ταξιδεύει στη μάχη των Θερμοπυλών, στο βουνό Ανόπια, όπου «κάποτε ολίγιστοι, μα Ελλήνες, εστόρεσαν / κ.λπ.». Κι ύστερα, όταν διαβάζεις το ρήμα «κεύθει», στον στίχο του, πρέπει να ξέρεις ότι μιλάει για την επιγραφή στο μνήμα του Αισχύλου.

Μια ποίηση γριφώδης μα σαγηνευτική, σαν τα άδηλα του Χάους και της Ύπαρξης.

ΕΚΤΩΡ ΚΑΚΝΑΒΑΤΟΣ ΒΡΑΧΕΑ ΚΑΙ ΜΑΚΡΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ / ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΣ

